

LAPSIIN KOHDISTUVA VÄKIVALTARIKOSTUTKINTA VANHEMPIEN NÄKÖKULMASTA¹

Essi Julin: *YTT, erikoistutkija, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos*

essi.julin@thl.fi

Janus vol. 31 (1) 2023, 88–94

Kun astuin ensimmäisen kerran sosiaaliohjeiden tekijänä sisään Tampereen yliopistollisen sairaalan Lasten oikeuspsykiatrian yksikön ovesta kymmenisen vuotta sitten, en vielä osannut ajatella, mihin kaikkeen ovi tuolloin avautui. Se ovi johdatti minut maailmaan, joka on monimuotoisuudellaan ja kiinnostavuudellaan vain jatkanut avautumistaan vuodesta toiseen ja johdattanut minut tähän hetkeen. Asetuin tuolloin osaksi yliopistosairaalaan sijoittuvaa asiantuntijatyöryhmää, joka selvittää lapsiin kohdistuneita väkivaltarikospäilyjä poliisin virka-apupyynnöstä. Lapsen kohdistuva väkivaltaepäily voi siis käynnistää monialaisen ja moniammatillisen prosessin, ja myös lapsen suojeleminen on huomioitava selvittämisen aikana. Näin ollen lapsen ja perheen elämään tulee väkivaltaepäilyyn myötä lukuisia viranomaistahoja.

Erialaisten tutkimusten, kyselyjen ja selvitysten myötä meillä on tiedossa, että lapsiin kohdistuu edelleen myös Suomessa monenlaista eriasteista väkivaltaa (esim. Fagerlund ym. 2014; Hyvärinen 2017; Ikonen & Helakorpi 2019), vaikka esimerkiksi ruumiillinen kurittaminen on ollut kielletty jo kohta neljä vuosikymmentä (laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 361/1983, 1:1§). Väkivaltaa tekevät niin lasten omat vanhemmat ja muut läheiset kuin lapsille vieraat henkilötkin. Lapset kohtaavat

väkivaltaa siis monenlaisissa toimintaympäristöissä: kotona, koulussa, harrastuksissa ja enenevässä määrin myös verkkovälitteisesti sellaisilla alustoilla, joilla lapset ja nuoret viettävät aikaansa.

Suomalainen lainsäädäntö pyrkii suojelemaan lapsia väkivallalta siten, että lasten parissa työskenteleville ammattilaisille on säädetty hyvin matala ilmoitusvelvollisuus silloin, kun he kohtaavat työssään tilanteita, joissa herää epäily lapseen kohdistuneesta väkivallasta. Ilmoitus on tehtävä lastensuojelun lisäksi myös poliisille. (Lastensuojelulaki 417/2007, 25:5§.) Suomessa tutkitaan siis hyvin monimuotoisia lapsiin kohdistuvia väkivaltaepäilyjä rikoksena. Joukossa on yhtä lailla vakavia lapsiin kohdistuneita seksuaalirikospäilyjä kuin perheen sisäisiä niin sanottuja kuritusväkivaltaepäilyjä.

Ryhdyin rakentamaan väitöskirjani (Julin 2021) tutkimusasetelmaa kahdesta eri tulokulmasta. Yhtäältä siitä, että olin viranomaistyöni lomassa alkanut pohtia sitä, miltä tekemämme työ mahtaa ylipäänsä näyttää ja tuntua perheissä ja toisaalta siitä, miten edellä kuvaamani matala ilmoitusvelvollisuus vaikuttaa niiden perheiden elämään, jotka päätyvät sen myötä lapsen kohdistuvan väkivaltaepäilyyn selvittämisen prosessin kohteeksi hyvin monimuotoisissa tilanteissa.

Tarkastelen väitöstutkimuksessani vanhempien kokemuksia lapsiin kohdistuvasta väkivaltarikostutkintaprosessista sellaisissa tilanteissa, joissa poliisi on pyytänyt virka-apua Lasten oikeuspsykiatrian yksiköltä lapseen kohdistuvan väkivaltaepäilyn selvittämiseksi. Selvitän myös prosessin aiheuttamia seurauksia vanhempien perhe- ja läheissuhteisiin sekä heihin itseensä. Tutkimuksen aineistona on vanhempien haastattelut, joita on yhteensä 15. Keräsin aineiston vuosien 2016 ja 2018 välisenä aikana.

Vanhempien asema rikostutkinnassa vaihteli laidasta laitaan. Osa heistä oli epäiltynä lapseen kohdistuneeseen väkivaltarikokseen, eivätkä he olleet tekemisissä lapsensa kanssa tutkinnan aikana. Jotkut taas olivat epäiltyjä, mutta epäilyn luonne ei ollut niin vakava, että vanhempi ja lapsi olisi erotettu toisistaan. Tällaisia olivat useimmiten perheen sisäiset kuritusväkivaltaepäilyt. Asia oli päätyntyn matalan ilmoitusvelvollisuuden vuoksi rikostutkinnallisesti selvitettäväksi, mutta perusteita lapsen ja vanhemman erottamiselle ei ollut, ja perhe jatkoi rikostutkinnasta huolimatta elämäänsä kuten ennenkin. Osa vanhemmista taas oli lapsensa tukijana tilanteessa, jossa epäilty henkilö oli lapselle tuttu henkilö, mutta joku muu kuin tutkimukseeni haastateltu vanhempi itse. Vanhemmilla oli siis monenlaisia asemia ja tehtäviä prosessissa riippuen heidän suhteestaan yhtäältä rikostutkintaan ja toisaalta lapseen.

Kaikilla ammattilaisilla on yhtäläinen vastuu toiminnan kohteena olevista ihmisistä ja heidän huomioimisestaan erityisesti prosesseissa, joihin joutumista ihmiset eivät ole itse voineet valita.

Rikostutkintaprosessi on usein mitä suurimmassa määrin juuri tällainen prosessi. Vaikka väkivaltaepäilyn selvittämistä tehdään monialaisesti ja moniammatillisesti, ei tätä ihmisten kohtaamiseen liittyvää tehtävää voi siirtää vain jonkin tahon tai ammattiryhmän tehtäväksi. Jokaisessa tilanteessa ja kohtaamisessa on osattava ajatella myös inhimillistä näkökulmaa. Sitä, miten eri toimenpiteet ja kohtaamisen tavat vaikuttavat ihmisiin, jotka ovat jollakin tavalla osallisena asiassa. Tästä kertovat myös tutkimukseni tulokset. Erityisesti sillä, miten vanhempia oli eri tahoissa kohdattu, oli merkitystä vanhemman arvioidessa kokemaansa prosessia. Sillä, mitä ammattikuntaa tai organisaatiota henkilöt edustivat, ei niinkään ollut merkitystä, eivätkä vanhemmat läheskään aina edes olleet varmoja, mihin käynnissä olevaan prosessiin tai tilanteeseen eri kohtaamiset liittyivät. Myös kokemus osallisuudesta oli vanhemmille tärkeää prosessissa.

Väitöstutkimukseni osoittaa, että lapseen kohdistuva väkivaltarikostutkinta aiheuttaa monenlaisia seurauksia sekä perhe- ja läheissuhteisiin että vanhempiin itseensä. Lapseen kohdistuva väkivaltaepäily ja sen myötä alkanut tutkintaprosessi piirtyi vanhempien elämässä salaisuudeksi ja yksityiseksi asiaksi, josta ei joko halunnut tai voinut puhua. Vanhemmat tekivät prosessin aikana valintoja muun muassa siitä, kenelle kaikille asiasta puhuttiin. Myös institutionaaliset ohjeistukset aiheuttivat sen, että asiasta ei välttämättä edes saanut puhua perheen sisällä tai sen ulkopuolella.

Perhe- ja läheissuhteissa saattoi myös tapahtua hyvin konkreettisia muutoksia, jos lapsi ja epäilty haluttiin pitää

erossa toisistaan epäilyn selvittämisen aikana. Suhteiden luonteetkin muokautuivat, kun epäilyä selvitettiin. Epäily ja sen selvittäminen saattoi aiheuttaa perhesuhteisiin säröjä muuttamalla niitä aiempaa negatiivisemmaksi. Toisaalta oli myös mahdollista, että vanhempi koki rikosepäilyn ja sen selvittämisen liimanneen perheenjäsenet yhteen entistäkin tiukemmin. Erityisesti lasten lähivanhemmat kertoivat myös monista ristiriitaisista tilanteista, joita tutkintaprosessi heidän elämässään aiheutti. Vanhempi saattoi esimerkiksi joutua ikään kuin oman lapsensa ja puolisonsa väliin tilanteissa, joissa lapsen kohdistuneesta väkivallasta epäiltiin toista vanhempaa.

Henkilökohtaisen elämän (ks. May 2011; Smart 2007) näkökulmasta prosessilla oli vaikutusta vanhempien tunteisiin ja toimintakykyyn. Vanhemmat kokivat prosessin aikana monenlaisia laidasta laitaan ailahtelevia tunteita. Tunteet vaihtelivat shokkitilasta vihaan, ahdistukseen ja häpeään sekä mahdollisesti myös helpotukseen, jos tilanne alkoi selvitä prosessin edetessä.

Vanhempien kokemana aiemmin kuvaamani moniammatillinen rikostutkintaprosessi vastasi parhaiten tilanteisiin, joissa lapsen kohdistunut väkivaltaepäily oli selkeä ja vakava, ja siitä saatiin konkreettisia todisteita tutkinnan aikana. Tuolloin vanhemmat kokivat tullessa vakavasti otetuiksi: asiat hoituivat nopeasti ja perhe pääsi jatkamaan elämäänsä sekä tarvittaessa käsittelemään lapselle tapahtuneita asioita niihin tarkoitetuissa hoito- ja tuki- palveluissa.

Sitä vastoin rikosluonteeltaan epäselvempien tai lievempien epäilyjen tutkiminen kesti pitkään ja joissakin tapauksissa vanhemmat kokivat tullessa suoranaisesti viranomaisten mitätöimiksi. Vanhempien kokemus oli, että kukaan toimija ei ottanut kokonaisvastuuta tilanteesta, ja asia jäi hoitamatta sekä perheenjäsenien tarpeet huomioidatta. Vanhemmat kokivat monesti myös jäävänsä yksin vaikeiden asioiden kanssa saamatta niihin riittävää tukea ammattilaisilta.

Kaiken kaikkiaan prosesseihin kulunut aika osoittautui vanhempien näkökulmasta merkitykselliseksi tekijäksi. Hitaasti edenneissä prosesseissa odottavan aika oli pitkä, mikä jo itsessään kuormitti vanhempaa ja vanhemman toimintakyky saattoi pahimmillaan jopa romahtaa. Tutkimuksen pohjalta voikin todeta, että väkivaltaepäilyn selvittämiseen liittyvien viranomaisprosessien kestoja on pyrittävä lyhentämään, jotta perheenjäsenien tarpeisiin pystyttäisiin vastaamaan oikea-aikaisesti, eikä pitkäkestoisen viranomaistoiminnan aiheuttama ylimääräinen kuormitus rasittaisi vanhempia jo muutoinkin vaikeassa tilanteessa.

Tutkimukseni aineisto on määrällisesti pieni. Olin valmistautunut haastattelemaan useampia vanhempia lyhyemmällä aikavälillä, mutta tutkimukseni kohderyhmä ja aihepiiri osoittautuivat tästä näkökulmasta katsottuna odotetuakin haastavammaksi. Tutkimustiedotteen vastaanottaminen muutoinkin kuormittavassa elämäntilanteessa rikostutkintaprosessin aikana ja sen jälkeen vielä kirjallinen yhteydenotto tutkijaan saattoi olla kynnyksenä liian korkea. Tutkimustiedotteen jakamisessa por-

tinvartijoina toimivat Lasten oikeuspsykiatrian yksiköiden työntekijät. He jakoivat tiedotetta oman työnsä ohessa. Lähtökohtainen oletukseni ja tuntumani on, että yksiköissä tuettiin tutkimukseni tekemistä. En siis usko, että tiedotteita olisi jäänyt sen vuoksi jakamatta, että yksiköissä ei olisi haluttu minun tekevän tätä tutkimusta. Kuulemani palautteen mukaan kaikki vanhemmat eivät olleet halukkaita ottamaan tiedotetta vastaan, kun sitä heille tarjottiin, mikä on ymmärrettävää.

Vaikka eri perheenjäsenten näkökulmien tutkiminen myös rikostutkimuksen kaltaisten yksityisyyteen kajoavien, haastavien tilanteiden kohdalla olisi erittäin tärkeää, se ei ole itsestään selvää tai yksinkertaista, kuten väitöstudiumukseni osoittaa. Aineistoni määrällisestä pienuudesta huolimatta koen kuitenkin, että muulla tavoin en olisi pystynyt tavoittamaan toivomaani kohderyhmää, ja olenkin äärimmäisen kiitollinen noille viidelletoista vanhemmalle, jotka osallistuivat tutkimushaastatteluihin. Laadullisessa haastattelututkimuksessa tutkijan vaikutus niin aineistonkeruuseen kuin sen analyysiinkin on väistämätön (esim. Gubrium & Holstein 2009; Juhila 2021; Smith 2005, 139). Se, että haastatellut vanhemmat kertoivat hyvin avoimesti omista tilanteistaan, on tulkittavissa siten, että onnistuini haastattelutilanteissa luomaan riittävän turvallisen ja luottamuksellisen ilmapiirin ja pysähtymään heidän asiansa äärelle.

Oma hyvin pragmaattinen kiinnittymiseni tutkimaani asiaan ja käytäntöön osoittautui yhtä aikaa sekä haasteeksi että vahvuudeksi. Yhtäältä tunsin tutkimuksen kontekstin hyvin, ja siten oli

tietyllä tavalla helpompaa esimerkiksi seurata vanhempien haastatteluja, kun he kuvasivat viranomaisten prosesseja. Toisaalta keskittyminen katsomaan vanhempien tuottamia asioita nimenomaan tutkijan silmälasien läpi vaati välillä pinnistelyä, sillä ajatukseni karkasivat helposti jo eteenpäin miettimään ratkaisuja epäkohtiin ja kehittämään vallitsevia käytäntöjä. Esimerkiksi monissa tutkimushaastattelutilanteissa uskoin saavani hyvin kiinni siitä, mistä vanhempien kuvaamat epäoikeudenmukaisuuden kokemukset kumpusivat ja tunnistin kivuliaasti institutionaalisten käytäntöjen epäkohdat.

Toivon, että olen pystynyt analyysiini kautta tekemään oikeutta vanhempien ajatuksille, vaikkakin väistämättä määrällisesti pienen aineiston kanssa on keskityttävä yleisemmän tason analyysiin ja jätettävä yksityiskohtien ja nyanssien huomiointi vähemmälle (Braun & Clarke 2006; Tuomi & Sarajarvi 2018, 102). Olen tehnyt analyysia aineistolähtöisesti temaattisen sisällönanalyysin (Braun & Clarke 2006) sekä tyypittelyn (Kluge 2000) keinoin. Aineistossa painottuvat sellaisten äitien näkökulmat, jotka eivät olleet itse epäiltyinä lapseen kohdistuneeseen väkivaltaan. Tämä saattaa johtua siitä, että Lasten oikeuspsykiatrian yksiköissä kohdataan heitä määrällisesti enemmän kuin epäiltyjä. Myös tämä painottuminen on vaikuttanut tapaan analysoida ja tehdä tuloksia aineistosta.

Vaikka entistä useampi väkivaltakokemus vaikuttaisikin tulevan viranomaisien tietoon, on silti paljon kokemuksia, jotka jäävät tekijän ja kokijan väliseksi (esim. Ellonen ym. 2007; Fagerlund ym. 2014). Siksi lapsiin ja nuoriin kohdistu-

vasta väkivallasta on tärkeä puhua julkisesti. Toisaalta taas jotkut väkivaltarikostutkintaan johtaneet tilanteet pitävät sisällään todennäköisesti väärinkäsityksistä alkunsa saaneita epäilyjä. Epäilyjen taustalla saattaa myös olla hyvin inhimillistäkin toimintaa, esimerkiksi väsyneitä ja keinottomia vanhempia tai vanhempia, jotka kamppailevat erojen ja omien kivuliaiden taustojensa kanssa. Läheskään aina kyse ei siis ole puhtaasta julmuudesta tai pahantahtoisuudesta. Ilmiön monimuotoisuuden näkyväksi tekeminen on tärkeää, jotta osattaisiin esimerkiksi kohdentaa oikeanlaisia tukitoimia ja interventioita erilaisiin lasten kohtaamiin väkivallan tilanteisiin.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoimassa Barnahus-hankkeessa (2019–2025) kehitetään lapsiin kohdistuvan väkivallan selvittämisen käytäntöjä sekä väkivaltaa kokeneen lapsen ja perheenjäsenten tuen ja hoidon saataavuutta (THL 2020). Täten väitöskirja-prosessini aikana yleiseen keskusteluun ovat nousseet entistä enemmän myös perheenjäsenten kohtaamiseen ja tukemiseen liittyvät asiat. Tutkimusta aloitelllessani ne eivät olleet vielä kovin paljon esillä keskusteluissa, vaan lasten vanhempia kohdattiin enemmänkin lisätietojen keräämiseksi rikosepäilyn selvittämistä ja lapsen oikeuspsykologisen haastattelun toteuttamista varten (Julin 2018).

Kehittämistyön taustalla on malli niin kutsutusta lastenasiainalosta. Ensimmäiset talot on perustettu Yhdysvaltoihin ja sieltä ne on omaksuttu Pohjoismaihin ja muualle Eurooppaan (Julin 2016). Mallien toimintaa kuvataankin nimensä mukaisesti usein konkreettisen talometaforan avulla. Talo muodos-

tuu neljästä huoneesta, joissa jokaisessa on oma toimintonsa. Tarkoituksena on, että nämä toiminnot suoritettaisiin mahdollisimman yhtäaikaaisesti siten, että lapsen ja perheenjäsenten ei tarvitsisi kuormittua monilla peräkkäisillä viranomaistoimilla. Toimintoja ovat lapsen rikosepäilyn tutkintaan liittyvä kuuleminen, somaattinen lääkärintarkastus sekä tarvittaessa siihen liittyvä hoito, lapsen suojellustien tarpeiden arviointi sekä lapsen ja perheenjäsenten psykososiaalisen tuen ja jatkohoidon tarpeen arviointi. (Cross ym. 2012; Johansson 2012; Johansson ym. 2017b; Kaldal 2015; Landberg & Svedin 2013, 17–18.)

Suomalaiset Lasten oikeuspsykiatrian yksiköt voidaan nähdä eräänlaiseksi versioksi lastenasiainalosta (Korkman ym. 2017). Tausta-ajatuksena sille, että yksiköt sijoittuvat nimenomaan sairaaloiden yhteyteen on ollut se, että rikosepäilyn selvittämisen yhteydessä huolehdittaisiin myös lapsen mahdollisen hoidon tarpeen arviosta (Julin 2018). Täten väitöstutkimukseni asettuu osaksi näitä yhdysvaltalaisista Children's Advocacy Centereistä ja pohjoismaisista Barnahus-malleista tehtyjen tutkimusten kenttää. Kyseisiä malleja on tutkittu jonkin verran perheenjäsenten näkökulmasta, mutta yllättävänkin vähän siihen nähden, että mallin yhtenä toimintaa määrittävänä tekijänä on juuri se, että perheenjäsenten ei tarvitsisi kuormittua peräkkäisillä ja päällekkäisillä viranomaistoimenpiteillä (Herbert & Bromfield 2016).

Tutkijana halusin tuottaa näkökulmattua tietoa (ks. Pösö 2016) ja siksi kiinnitin katseeni tähän nimenomaiseen vanhempien näkökulmaan, koska

sitä ei ollut aiemmin Suomessa tutkittu ja kansainvälinen tutkimustietokin oli vähäistä. Halusin tuottaa suomenkielisiä käsitteitä kuvaamaan ilmiötä sekä tukemaan ammattilaisten mahdollisimman hyvää ja oikeudenmukaista viranomais-toimintaa.

Tutkimukseni tulosten myötä olen saanut vastauksia niihin pohdintoihin, joita kävin, kun työskentelin Lasten oikeuspsykiatrian yksikössä. Nyt näitä tuloksia voidaan hyödyntää laajemmin kansallisessa kehittämistyössä. Sosiaalityön tutkijana koen myös vastuukseni nostaa esiin juuri tätä vanhempien näkökulmaa, sillä kehittämistyötä tehdään tiiviisti eri ammatti- ja tieteenalojen kokemuksi ja tietoa hyödyntäen, mutta toimenpiteiden kohteeksi joutuvien ihmisten näkökulma ei ole samalla tavalla edustettuna. Olenkin nostanut tutkimukseni lopussa esiin joitakin konkreettisia suosituksia ja ehdotuksia siitä, millä tavoin tätä vanhempien näkökulmasta tuotettua tutkimustietoa voitaisiin soveltaa ja hyödyntää myös meneillään olevassa käytäntöjen kehittämistyössä.

Esitän väitöskirjani lopussa myös ehdotuksia jatkotutkimusaiheiksi, ja lasten ja nuorten näkökulma olisi mielestäni tärkeä ja jopa välttämätön näkökulma tutkittavaksi. Se ei kuitenkaan olisi missään mielessä yksinkertainen tai helppo tutkimusasetelma toteutettavaksi, vaan jo valmistelu ja etukäteissuunnittelu vaatisivat tutkijalta paljon aikaa ja kärsivällisyyttä. Toivottavasti kuitenkin saamme lukea myös tämänkaltaisista tutkimustuloksista tulevaisuudessa.

VIITE

1 Puheenvuoro on Tampereen yliopistossa 24.9.2021 tarkastetun sosiaalityön väitöskirjan lectio praecursoria.

KIRJALLISUUS

- Braun, Virginia & Clarke, Victoria (2006) Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology* 3 (2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Cross, Theodore P. & Fine, Janet E. & Jones, Lisa M. & Walsh, Wendy A. (2012) Mental health professionals in Children's Advocacy Centers: Is there a role conflict? *Journal of Child Sexual Abuse* 21 (1), 91–108. <https://doi.org/10.1080/10538712.2012.642466>
- Ellonen, Noora & Kivivuori, Janne & Kääriäinen, Juha (2007) Lapset ja nuoret väkivallan uhreina. Poliisiammattikorkeakoulun tiedotteita 64 & Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 80. Espoo & Helsinki: Poliisiammattikorkeakoulu & Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos.
- Enroos, Rosi & Heino, Tarja & Pösö, Tarja (toim.) (2016) Huostaanotto. Lastensuojelun vaativin tehtävä. Tampere: Vastapaino.
- Fagerlund, Monica & Peltola, Marja & Kääriäinen, Juha & Ellonen, Noora & Sariola, Heikki (2014) Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset 2013. Lapsiuhritutkimuksen tuloksia. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 110.
- Gubrium, Jaber F. & Holstein, James A. (2009) *Analyzing narrative reality*. Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Herbert, James Leslie & Bromfield, Leah (2016) Evidence for the efficacy of the Child Advocacy Center model: A systematic review. *Trauma, Violence & Abuse* 17 (3), 341–357. <https://doi.org/10.1177/1524838015585319>
- Hyvärinen, Sauli (2017) Piiskasta jäähyphen-

- kiin – Suomalaisten kasvatusasenteet ja kuritusväkivallan käyttö 2017. Helsinki: Lastensuojelun keskusliiton verkkojulkaisu 2/2017. <https://www.lskl.fi/materiaali/lastensuojelun-keskusliitto/Piiskasta-jaahy-penkkiin-1.pdf> Luettu 10.9.2019.
- Ikonen, Riikka & Helakorpi, Satu (2019) Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely 2019. Tilastoraportti 33/2019. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Johansson, Susanna (2012) Diffusion and governance of "Barnahus" in the Nordic counties: Report from an on-going project. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention* 13 (1), 69–84. <https://doi.org/10.1080/14043858.2012.739323>
- Johansson, Susanna & Stefansen, Kari & Bakketeig, Elisiv & Kaldal, Anna (toim.) (2017a) Collaborating against child abuse: Exploring the Nordic Barnahus-model. Palgrave Macmillan, Cham. <https://doi.org/10.21428/cb6ab371.ba468ca5>
- Johansson Susanna & Stefansen Kari & Bakketeig Elisiv & Kaldal Anna (2017b) Implementing the Nordic Barnahus model: Characteristics and local adaptations. Teoksessa Susanna Johansson, Kari Stefansen, Elisiv Bakketeig & Anna Kaldal (toim.) Collaborating against child abuse. Palgrave Macmillan, Cham, 1–31. https://doi.org/10.1007/978-3-319-58388-4_1
- Juhila, Kirsi (2021) Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/palvelut/menetelmaopetus/> Luettu 6.4.2021.
- Julin, Essi (2021) Lapsiin kohdistuva väkivaltarikostutkiminta. Vanhempien näkökulma. Tampere: Tampereen yliopiston väitöskirjat 451.
- Julin, Essi (2018) Lapsiin kohdistuvien väkivaltarikosten selvittäminen terveydenhuollossa. Selvitys Lasten oikeuspsykiatrian yksiköiden toiminnasta. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 32/2018.
- Julin, Essi (2016) Evidenssi lastensuojelun ja poliisitutkiminnan välimaastossa. Teoksessa Rosi Enroos, Tarja Heino & Tarja Pösö (toim.) Huostaanotto. Lastensuojelun vaativin tehtävä. Tampere: Vastapaino, 141–154.
- Kaldal, Anna (2015) Child evidence. A comparative study on handling, protecting and testing evidence from children in legal proceedings within States in the Baltic Sea Region. Child-friendly justice. Regional activity in the Baltic Sea Region. Strasbourg: Council of Europe.
- Kluge, Susann (2000) Empirically grounded construction of types and typologies in qualitative social research. *Qualitative Social Research* 1 (1), 1–12.
- Korkman, Julia & Pakkanen, Tom & Laajasalo, Taina (2017) Child forensic interviewing in Finland: Investigating suspected child abuse at the Forensic psychology unit for children and adolescents. Teoksessa Susanna Johansson, Kari Stefansen, Elisiv Bakketeig & Anna Kaldal (toim.) Collaborating against child abuse: Exploring the Nordic Barnahus-model. Palgrave Macmillan, Cham, 145–164. https://doi.org/10.1007/978-3-319-58388-4_7
- Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta (361/1983)
- Landberg, Åsa & Svedin, Carl Göran (2013) Inuti ett Barnahus. En kvalitetsgranskning av 23 svenska verksamhet. Stockholm: Rädda Barnet.
- Lastensuojelulaki (417/2007)
- May, Vanessa (toim.) (2011) Sociology of personal life. Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-0-230-34421-1>
- Pösö, Tarja (2016) Johdanto: Mistä puhutaan, kun puhutaan huostaanotosta? Teoksessa Rosi Enroos, Tarja Heino & Tarja Pösö (toim.) Huostaanotto. Lastensuojelun vaativin tehtävä. Tampere: Vastapaino, 7–30.
- Smart, Carol (2007) Personal life. New directions in sociological thinking. Cambridge: Polity Press.
- Smith, Dorothy E. (2005) Institutional ethnography: A sociology for people. Lanham: AltaMira Press.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2018) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- THL (2020) Barnahus-hanke. Barnahus-hankkeen verkkosivu. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/barnahus-hanke> Luettu 24.6.2021.
- Vuori, Jaana (toim.) (2021) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/palvelut/menetelmaopetus/> Luettu 6.4.2021.